

Sak 3/25: Kvote for betinget skadefelling jerv i region 5/Hedmark i 2025- 2026

Sekretariatets forslag til vedtak

Rovviltneemnda i region 5 vedtar en kvote på 10 jerver for betinget skadefelling. Kvoten gjelder for perioden fra 1. juni 2025 til 15. februar 2026 eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt. Kvoten gjelder for hele rovviltregion 5/ Hedmark.

Nemnda stiller følgende vilkår:

- Forvaltningsplanen for rovvilt i region 5 skal ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9.
- Felling eller forsøk på felling av jerv skal umiddelbart meldes til Statsforvalteren på telefon 970 29 840. Skytter har ansvaret for at meldingen kommer frem, også der dette videreformidles via andre (f.eks. fellingsleder). Utenom åpningstidene for Statsforvalterens vakttelefon, skal det sendes melding på SMS.
- Den som skadeskyter jerv, skal uten opphold underrette Statsforvalteren på telefon 970 29 840 og nærmeste politimyndighet.

Vedtaket er fattet etter § 7 og § 8 i rovviltforskriften, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Gjennom saksutredningen er nemnda forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om jervens bestandsstatus- og utvikling. Nemnda viser til sekretariatets vurderinger om at et slik uttak ikke vil medføre for stor belastning på jervebestanden, og at de rettslige vilkårene for å vedta kvote for betinget skadefelling av jerv er oppfylt.

Her finner du [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#).

Bakgrunn for saken

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå på husdyr eller tamrein. Skadefelling retter seg mot enkeltindivider, og er ikke et virkemiddel som kan benyttes til å regulere bestanden. Regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt.

De regionale rovviltneemdene har myndighet til å fatte vedtak om kvote for skadefelling jf. rovviltforskriften § 8, når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Fellingstillatelse gis av Statsforvalteren innenfor den kvote og den områdeavgrensning som er satt, jf. rovviltforskriften § 9. Kvote for betinget skadefelling som vedtas av rovviltneemnda gjelder fra 1. juni til og med 15. februar

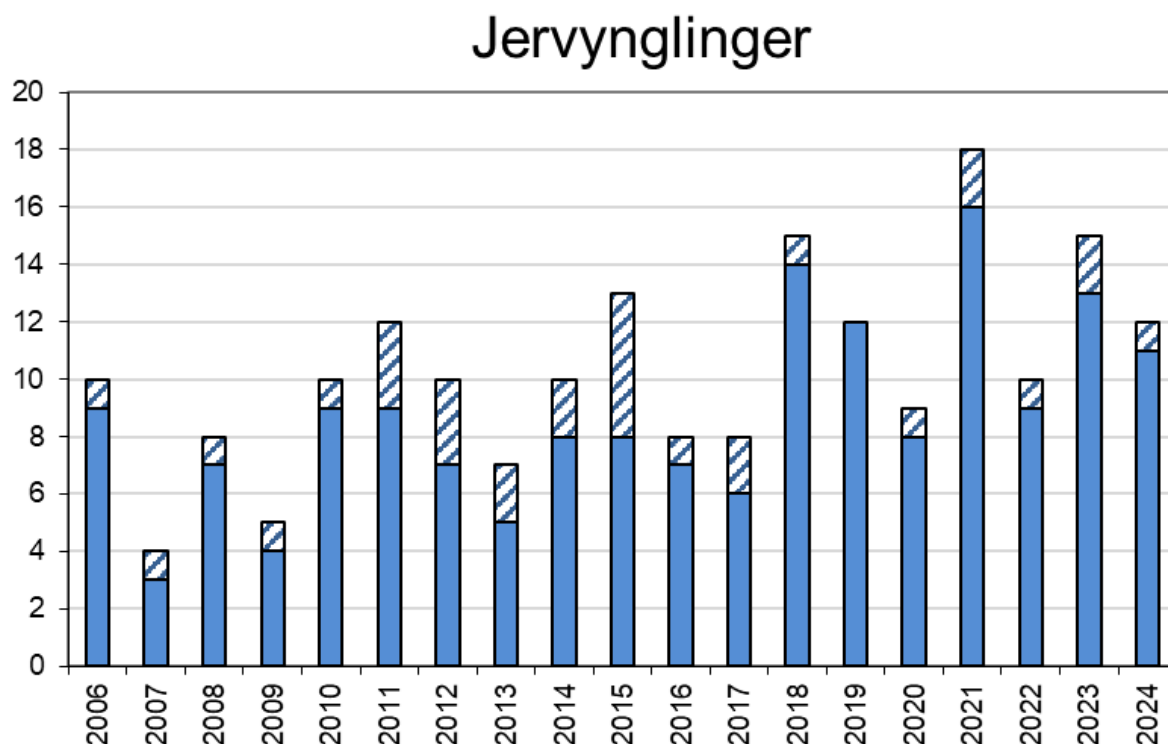
Bestandssituasjonen for jerv

Det gjennomføres en årlig registrering av antallet ynglinger av jerv i Norge. I tillegg samles det inn ekskrementer, hår og urin for individbestemmelse gjennom DNA-analyse. Bestandsstørrelsen estimeres både med utgangspunkt i antallet ynglinger og på bakgrunn av innsamlet DNA gjennom vinteren.

Yngleregistreringer

På nasjonalt nivå ligger jervebestanden over det fastsatte bestandsmålet på 39 årlige ynglinger. I 2024 ble det påvist 61 ynglinger i Norge. Det er en svak nedgang siden 2023, da det ble dokumentert 64 ynglinger. Gjennomsnittet for de tre siste årene (2022-2024) er på 56,7 ynglinger. Årets yngleregistrering av jerv vil foregå utover våren.

I region 5 er det i perioden 2022-2024 påvist henholdsvis 10, 15 og 11 ynglinger av jerv, med et gjennomsnitt på 12 ynglinger over de siste tre årene (figur 1 og tabell 1). Oversikt over påviste ynglinger oppdateres fortløpende i [jervetelleren](#) på nettsidene til Rovdata.

Figur 1: Registrerte ynglinger av jerv i region 5/ Hedmark 2006-2024. Ynglelokaliteter hvor det er gjennomført hiuttak/ ekstraordinært uttak det enkelte år med skravur. Registreringene for 2025 vil pågå utover våren.

Sekretariatet for rovviltneemnda i region 5- saksframlegg

Tabell 1: Påviste (antatt/dokumentert) ynglinger av jerv i registreringssesongen 2024 i region 5/ Hedmark. Blå farge markerer ynglinger innenfor forvaltningsområdet for jerv.

Kommune	Status	Merknad
Rendalen	Dokumentert	
Trysil	Dokumentert	
Engerdal	Dokumentert	Hiuttak
Stor-Elvdal	Dokumentert	
Rendalen	Dokumentert	
Elverum	Dokumentert	
Åmot	Dokumentert	
Åsnes	Dokumentert	
Åsnes	Dokumentert	
Våler	Dokumentert	
Kongsvinger	Dokumentert	

DNA-analyser

I overvåkings sesongen 2024 ble det funnet DNA fra 74 jerver med hovedtilhold i region 5/Hedmark. Basert på innsamlet DNA er bestanden for regionen estimert til 81 (74-89) individer. Hvorav 39 hunner og 42 hanner. Estimaten for antall jerv i regionen har vært relativt stabilt de fem siste årene. I 2024 var det en nedgang i antallet hunner, og en tilsvarende økning i antallet hanner (tabell 2).

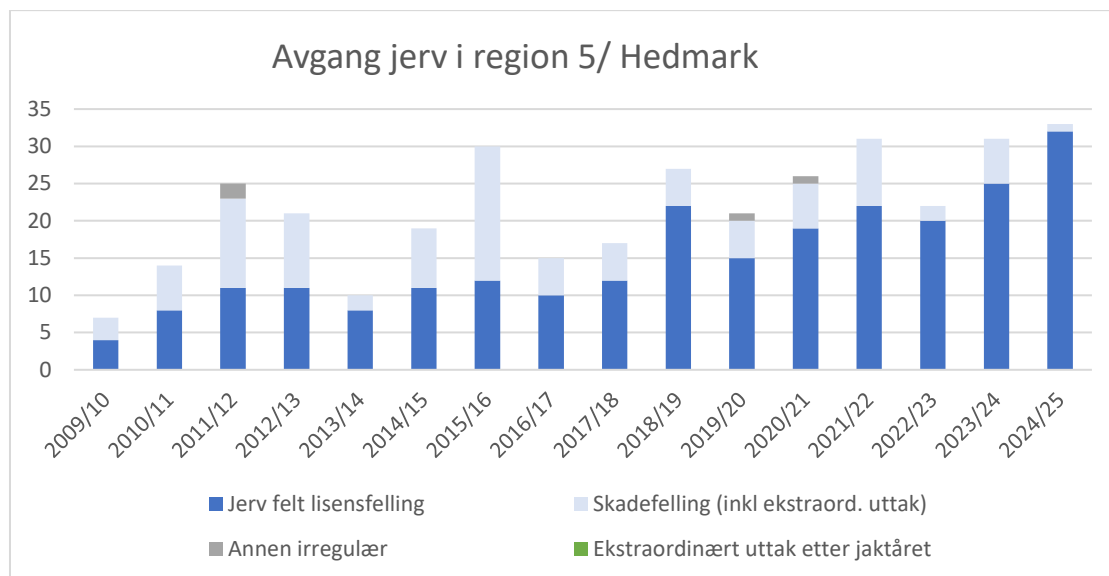
Tabell 2: Resultater av DNA- overvåking av jerv i region 5/ Hedmark i perioden 2016-2024.

År	Antall fungerende prøver	Individer med geografisk midtpunkt i region 5/ Hedmark	Hunner	Hanner	Estimert bestand
2016	188	47			
2017	153	44			
2018	260	52			
2019	324	75			87,3 (76-96)
2020	349	75			81,8 (74-90)
2021	331	70	45 (38-53)	36 (32-41)	81 (73-91)
2022	283	65	41 (36-44)	40 (36-44)	81 (75-89)
2023	346	73	45 (39-51)	37 (33-41)	81 (75-89)
2024	323	74	39 (34-46)	42 (38-46)	81 (74-89)

Skadefelling, lisensfelling og annen avgang

Det ble felt 30 jerver ved lisensfelling i 2024/25, hvorav 11 hunndyr. I tillegg ble to dyr som ble påskutt, men ikke gjenfunnet trukket fra totalkvoten. Kvoten var på 35 dyr, hvorav 13 hunndyr. Det ble ikke felt jerv på skadefelling i løpet av beitesesongen 2024.

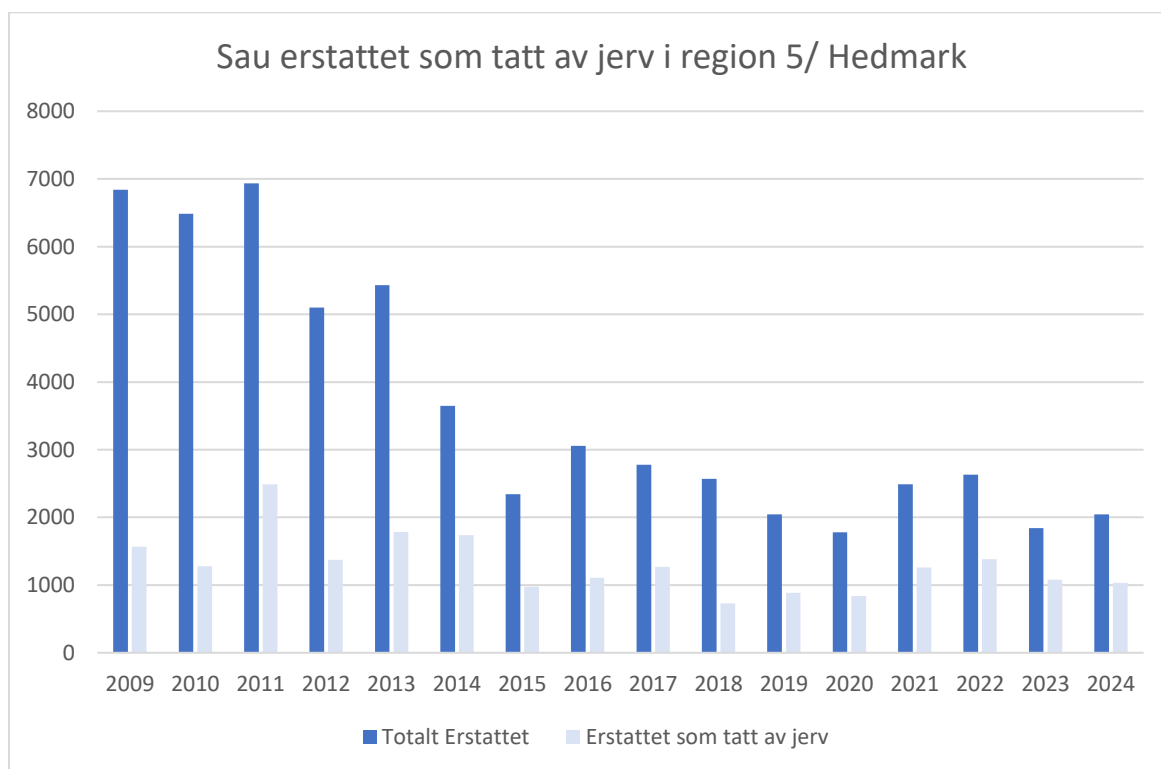
Figur 2. Avgang av jerv gjennom lisensfelling, skadefelling og annen irregulær avgang pr. jaktår (1. april - 31. mars) i perioden 2010/11 - 2024/25. På lisensfelling ble det påskutt to individer som ikke ble gjenfunnet, de er antatt døde og derfor trukket fra lisensfellingskvota.

Tap og skadesituasjonen for husdyr og tamrein på beite

Sau

Omfanget av tap av sau til jerv har vist en nedgang sett over en lengre periode. I 2024 ble det erstattet 1033 sau som tatt av jerv i region 5, noe som var relativt likt som foregående år.

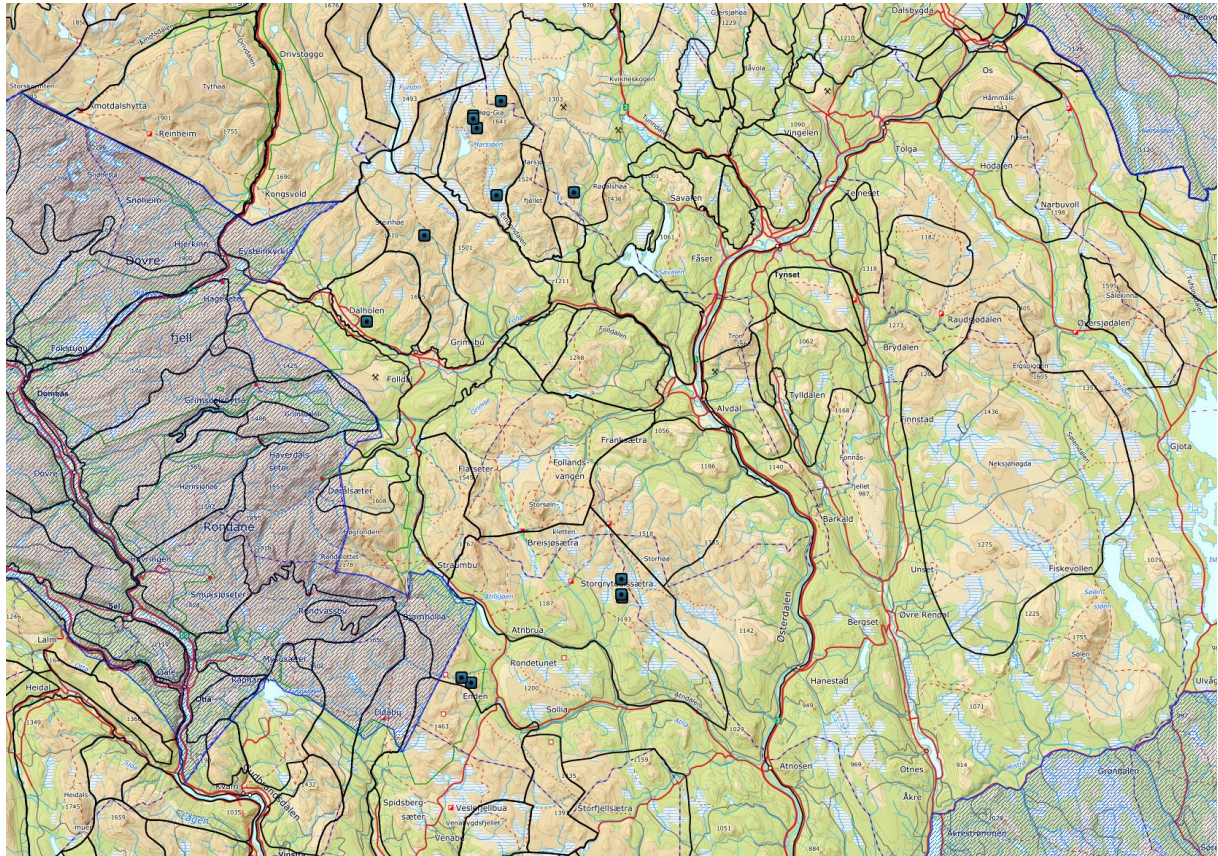
Figur 3. Antallet sau erstattet totalt og sau erstattet som tatt av jerv i region 5/ Hedmark i perioden 2009 – 2024.

Tamrein

I områdene til Elgå reinbeitedistrikt forekommer det årvisse skader forårsaket av jerv. I reindriftsåret 2023/2024 ble det erstattet 121 tamrein som tatt av jerv i Elgå reinbeitedistrikt. Dette var en liten oppgang i forhold til året før, da det ble erstattet 110 tamrein som tatt av jerv.

Sekretariatet for rovviltneemnda i region 5- saksframlegg

Figur 4: Dokumenterte og antatte jerveskader på sau og tamrein i region 5/ Hedmark og tilgrensende områder i 2024/25. Forvaltningsområder for jerv merket med blå skravor.

Sekretariatets vurdering

Rovviltnemndas myndighet

Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, jf. forskriften §§ 7 og 8, når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndas myndighet skal for jerv baseres på gjennomsnittet for de tre siste års ynglinger.

Ifølge de offisielle rapportene fra Nasjonalt overvåkingsprogram er gjennomsnittet av antallet ynglinger i region 5/Hedmark de tre siste årene (2022-2024) på 12. Bestanden ligger dermed over bestandsmålet på 5 ynglinger i regionen, og nemnda har myndighet til å vedta kvote for betinget skadefelling.

Sekretariatenes vurdering av det rettslige grunnlaget

Jerv er fredet i Norge. Felling kan likevel tillates for blant annet å forhindre skade på husdyr og tamrein jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd, bokstav b. Etter annet ledd kreves det i tillegg både at uttak ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Loven må forstås slik at den oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang. For jerv er det i praksis skade på sau og tamrein som er aktuelle skadetyper.

Vilkåret om at uttaket må avverge skade

I områder hvor jerv kan komme i kontakt med beitedyr vil det alltid være en mulighet for at skader kan oppstå. Viktige beiteområder for sau og tamrein dekker store deler av beiteprioritert sone i forvaltningsplanen. I disse områdene slippes det et stort antall sau og tamrein på utmarksbeite, og det oppstår årlig store tap av beitedyr forårsaket av jerv. Hvor skadene oppstår, og hvor omfattende de er, varierer fra år til år. I 2024 ble det erstattet 1033 sauer og 121 tamrein som tapt til jerv i region 5, alle i beiteprioriterte områder.

Innenfor forvaltningsområdet for jerv, hvor det ikke slippes sau fritt på utmarksbeite og det heller ikke er tamreindrift, forekommer det sjelden tap av beitedyr til jerv. Det har imidlertid også forekommet skader på sau også i disse områdene. Dette har skjedd i tilfeller der jerv har kommet innenfor rovviltavvisende gjerder. Statsforvalteren har i noen av disse tilfellene vurdert vilkårene som oppfylt for å innvilge skadefellingstillatelse på jerv.

Selv om skadepotensialet generelt er begrenset i områder hvor det ikke er tamreindrift eller slippes sau på utmarksbeite, kan det oppstå enkelthendelser som oppfyller vilkårene for å iverksette betinget skadefelling. Sekretariatet mener derfor at skadefellingskvoten bør gjelde for hele region 5/ Hedmark for å kunne håndtere akutte skadesituasjoner der vilkårene for felling er oppfylt. Sekretariatet viser i den sammenheng til at Statsforvalteren i hvert tilfelle der det kan være aktuelt å gi fellingstillatelse må vurdere om vilkårene i rovviltforskriften og naturmangfoldloven er oppfylt. Forvaltningsplanen for rovvilt i region 5 skal ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser. Det vil være vesentlig høyere terskel for å iverksette felling innenfor forvaltningsområdet for jerv enn i beiteprioriterte områder. Sekretariatet anser at vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b er oppfylt for å fastsette en kvote for betinget skadefelling som gjelder for hele region 5.

Sekretariatet for rovviltneemnda i region 5- saksframlegg

Vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse- fastsetting av kvote

Ifølge naturmangfoldloven § 18, andre ledd, kan vedtak bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Ved vurdering av kvote for skadefelling skal rovviltneemdene, ifølge kommentarene til rovviltforskriften § 7 annet ledd, gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste års yngling fortsatt vil oppfylle bestandsmålet for regionen.

I 2024 ble det påvist 61 ynglinger i Norge, og jervebestanden var dermed over det nasjonale bestandsmålet på 39 årlige ynglinger. I region 5/ Hedmark har antallet ynglinger over tid vært betydelig over det regionale bestandsmålet, med et gjennomsnitt på 12 ynglinger de tre siste årene. De fleste ynglingene er de siste årene påvist innenfor forvaltningsområdet for jerv. Dette er i tråd med målene med den differensierte forvaltningen og forvaltningsplanen. Estimerer basert på den romlige fangst- gjenfangstmodellen viser at det har vært et stabilt antall individer i regionen de seneste årene. Det er verdt å merke seg en liten nedgang i antallet hunner ved siste registrering sammenlignet med forrige år, mens det er en økning i antallet hanner.

Innenfor jaktåret 1. april 2024 til 31. mars 2025 er det så langt (pr. 6.mars) en kjent avgang på 31 jerver. Av disse ble 30 felt under lisensfelling, og 1 ved ekstraordinært uttak. I tillegg ble 2 dyr som ble påskutt, men ikke gjenfunnet trukket fra lisensfellingskvota. Det har over de siste årene vært et relativt høyt uttak av jerv i region 5, men til tross for dette har man ikke observert noen betydelig nedgang i populasjonen.

I vurderingen av bestandens overlevelse må forekomsten av jerv sees i sammenheng med den større fennoskandiske bestanden. I tillegg må hensynet til genetisk utveksling mellom den østlige og vestlige delpopulasjonen tillegges vekt. I Skandinavia har bestanden vært nokså stabil de siste årene. I overvåkingssesongen 2023 var det en nedgang i antall ynglinger sammenlignet med fjoråret, men på grunn av ufullstendig rapportering fra enkelte regioner er ikke resultatet for 2023 fullt ut sammenlignbart med foregående år. Det er ikke publisert rapport for ynglereregistreringer i Skandinavia for 2024.

Hoveddelen av ynglingene i region 5 er påvist innenfor rovviltprioritert område øst for Glomma. Samtidig har det vært et høyt årlig uttak i beiteprioriterte områder. Et høyt uttak over år i områdene mellom den østlige og vestlige delpopulasjonen kan ha en negativ innvirkning på utveksling av individer og dermed genflyt mellom populasjonene. Det er viktig at denne situasjonen følges nøye og vektlegges også i fremtidige vedtak om felling.

Sekretariatet viser til at skadefelling ikke er et virkemiddel for å regulere bestanden, men at formålet er å håndtere akutte skadesituasjoner eller situasjoner hvor det er et overhengende skadepotensial. Statsforvalteren må i hvert enkelt tilfelle vurdere en eventuell iverksetting opp mot regional forvaltningsplan og kriteriene i rovviltforskriften. Dette innebærer at det skal være en lav terskel for felling av skadegjørende individer i beiteprioriterte områder. Tilsvarende skal det være en høyere terskel i rovviltprioriterte områder der beitebruket skal tilpasses rovviltsituasjonen.

I 2023/ 2024 fastsatte rovviltneemnda en kvote for betinget skadefelling på 12 jerver. Ut fra bestandssituasjonen i region 5 og hvor mange skadesituasjoner som erfaringsmessig kan oppstå i løpet av beiteperioden, mener statsforvalteren at det kan være behov for å ha en skadefellingskvote på 10 jerver i 2025/2026. Det er i denne vurderingen tatt hensyn til at det fortsatt kan bli tatt ut dyr ved hiuttak/ ekstraordinære uttak før beitesesongen som belastes kvota.

Sekretariatet for rovviltnemnda i region 5- saksframlegg

Ut fra tilgjengelig kunnskap om bestandens status og utvikling, mener sekretariatet at en kvote for betinget skadefelling på 10 dyr er forsvarlig med hensyn til den samlede belastningen på jervebestanden. Sekretariatet viser til at dyr som blir felt ved skadefelling i løpet av sommeren også vil trekkes fra kvoten for lisensfelling. Et slikt uttak anses å ikke ville true jervebestandens overlevelse jf. naturmangfoldloven § 18 andre ledd. Med et slikt uttak mener sekretariatet at det også vil være tilstrekkelig sikkerhet for fem ynglinger av jerv i regionen kommende år.

Vurdering av vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte

Skader fra jerv tiltar typisk i den siste delen av beitesesongen. Tidlig nedsanking av sau er i så måte et effektivt skadeforebyggende tiltak som nyttes aktivt i de deler av Hedmark der jerv er en hyppig skadegjører. Det er likevel betydelige tap til jerv også i en del av disse områdene. I mange områder er det heller ikke tilstrekkelig tilgang til innmarksbeiter/ beredskapsbeiter for å gjennomføre et slikt tiltak i stor skala. Sekretariatet viser ellers til rovviltforliket der det fremgår at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Dette innebærer blant annet at beitenæringen skal tilpasses rovvilt i rovviltprioriterte områder, mens det i beiteprioriterte områder skal være lav terskel for uttak av rovvilt. Det skal mer til for å se at et tiltak er tilfredsstillende med hensyn til de begrensninger som legges på beitebruken i området.

Forebyggende tiltak kan til en viss grad redusere omfanget av skader i en del områder. Etter sekretariatets vurdering foreligger det imidlertid ikke tiltak som på en tilfredsstillende måte kan forhindre omfattende skader av jerv på husdyr og tamrein. Det vil fortsatt være nødvendig å kunne ta ut skadegjørende individer i akutte skadesituasjoner. Sekretariatet anser at vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte er oppfylt.

Naturmangfoldloven §§ 8-12

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet skal tuftes på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, jf. naturmangfoldloven § 8. Jervebestanden er godt undersøkt med årlige bestandsregistreringer, og man har dermed god oversikt over status og utvikling i bestanden.

"Føre-var-prinsippet" i § 9 sier at når det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvordan beslutningens virkning vil være på naturmiljøet, skal man unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Sekretariatet anser at det foreligger tilstrekkelig kunnskap til at nemnda kan fatte vedtak, og at "føre-var-prinsippet" kan tillegges mindre vekt.

Biologien og økologien til jerv er godt undersøkt, og gjennom Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt følges bestandsstatus og -utvikling for arten godt. Siste rapporter som oppsummerer jervebestandens status og utvikling i Norge er NINA rapportene [2500](#) (ynglere registreringer av jerv) og [2535](#) (DNA-basert overvåking). I tillegg gjøres det fortløpende registrering av all avgang av jerv, samt av resultater fra inventeringer av ynglehi i Rovbase. Ut ifra den vitenskapelige dokumentasjonen som foreligger om bestandsstatus og utvikling for jerv mener sekretariatet å ha et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne anbefale en kvote for betinget skadefelling av jerv, uten at den samlede belastningen blir for stor og irreversible skader vil påføres bestanden, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10. Paragraf 11 anses ikke som relevant i denne sammenheng.

Sekretariatet for rovviltnemnda i region 5- saksframlegg

Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning av rovvilt, jf. rovviltforskriften § 1 og forvaltningsplanen for rovvilt i region 5/ Hedmark. Med differensiert forvaltning menes at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltartene. Ved å nytte differensiert forvaltning, mener sekretariatet at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, herunder lokalisering, i naturmangfoldloven § 12 er ivaretatt.

Sekretariatets konklusjon

Gjennomsnittet av antallet jerveynglinger i region 5/ Hedmark de tre siste årene er over bestandsmålet. Rovviltnemnda har dermed myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i 2025/2026. Sekretariatet anser at det rettslige grunnlaget for å fastsette kvote for betinget skadefelling er oppfylt. For å forebygge skader på beitedyr og med hensyn til bestandssituasjonen, anbefaler sekretariatet at det fastsettes en kvote for betinget skadefelling på 10 jerver gjeldende for hele region 5/ Hedmark.

Victoria Marie Kristiansen (e.f.)
avdelingsdirektør

Lisa Roverud Rusten
rådgiver

Sekretariatet for rovviltnemnda i region 5, 06.03.2025